

NEWSLETTER/BULLETIN

CANADIAN ASSOCIATION FOR THE
ADVANCEMENT OF NETHERLANDIC STUDIES

ASSOCIATION CANADIENNE POUR
L'AVANCEMENT DES ÉTUDES NÉERLANDAISES

April 2019

ISSN 2290-7300

avril 2019

Editorial

Mary Eggermont-Molenaar

Het is maar dat u het weet, van 6 tot 8 november dit jaar wordt de 13th internationale conferentie van de Association for Low Countries Studies (ALCS2019), *Wording the Low Countries*, gehouden, te University College London. [Meer hierover.](#)

Het tijdschrift *Ons Erfdeel*, waarvan oud-CAANS-spreker **Luc Devoldere** hoofdredacteur is, kreeg op 1 april een nieuwe website, [zie HIER.](#)

Overigens, *Ons Erfdeel* heeft ook een blog, <https://www.onserfdeel.be/nl/blogs/detail/how-will-dutch-studies-resolve-the-impasse>. Ik keek er eens op en zag een lang artikel van Sven Tise, in het Engels vertaald door Anna Asbury, over de status van Dutch studies. Al die blogs zijn in het Engels, een mooie manier om niet-Nederlandstaligen van het wel en wee van neerlandici op de hoogte te houden. Vooral het wee op de VU.

CAANS-sprekers en -leden in het nieuws

Joke van Leeuwen uit Antwerpen, ons allemaal bekend vanwege haar CAANS-trip door Canada in mei 2018, zag recentelijk haar werk in Genk en daarna in Terneuzen tentoongesteld onder de titel: 'Een wereld tussen twee oren'.

Naar aanleiding hiervan liet Joke ons verder weten:

Ik heb een bundel kindergedichten gemaakt en ben nu bezig een lang gedicht voor volwassenen te schrijven. Zo blijf ik poëzie en proza, werk voor volwassenen en kinderen afwisselen. Inmiddels ben ik ook voor Nederland op pensioengerechtigde leeftijd, maar alles gaat gewoon door. Straks naar Amsterdam op verzoek van een jonge dichteres die haar nieuwe bundel presenteert. Er zijn nogal wat goede jonge vrouwelijke dichters opgestaan.

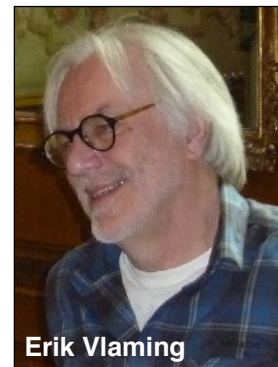
Ook de scholieren zijn hier opgestaan, voor het klimaat: gisteren met 35000. We hebben hier wel vier ministers van milieu die het niet met elkaar eens zijn, en twee dagen na een betoging van 75000 mensen (jong en oud) ondertekende België in Katowice het verdrag voor meer inspanningen niet.

Ik denk met veel plezier terug aan mijn tourneeetje door Canada, een mooie ervaring (van het gebergte tot de Hutterieten).

Erik Vlaming, uit Gent, ons allemaal bekend van zijn CAANS-trip in 2015, publiceerde onlangs een selectie van en in zijn *Brieven van Dikke Freddie*. Tijdens zijn optredens in Canada zal hij over

Bij de Hutterites in Alberta

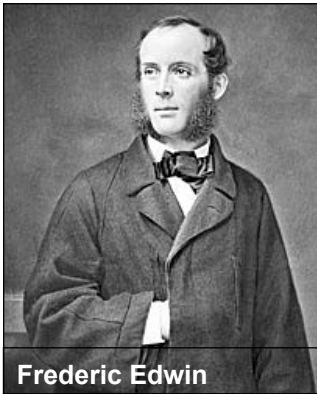
Erik Vlaming

Freddie verteld hebben, “een deugniet die veel pech heeft gehad, en ook wel een beetje een egoïst die overal profijt probeert uit te halen”. Door “Freddies brieven” probeert Vlaming de ongelijkheid in de maatschappij aan de orde te stellen. “Freddie” zal nog heel wat moeten schrijven.

In dit nummer

Mary Ann McKenzie-van Gennip, “a musician and writer and proud of her Dutch heritage”, was zo vriendelijk een impressie van een van haar bezoeken aan Nederland in te zenden en werd gelijk CAANS-lid.

Frederic Edwin Church (1826-1900) was de eerste schilder die naar het noorden van Canada reisde om met eigen ogen (en een potlood en een kwast mogen we hopen) ijsbergen te kunnen tekenen en schilderen. **Adwin de Kluyster**, historicus, ooit cultuurredacteur van de *Leeuwarder Courant* en journalist voor het *Algemeen Dagblad*, was zo vriendelijk ons een fragment te sturen van zijn laatste boek *Het gedroomde Noorden*.

Frederic Edwin

Nicoline Van der Sijs en de haren gaat onverdroten voort met het in kaart brengen van de stand van het Nederlands van Nederlandssprekenden in het buitenland. Voor wie de laatste enquêtes nog niet heeft gezien of ingevuld, ze staan hier nog eens vermeld. Invullen levert je desgewenst gratis de stand van zaken van je eigen beheersing van het Nederlands op!

Eelco Key, voorzitter van de Belangengroep Nederlanders Buiten Nederland (SNBN) stuurde een persbericht over een persconferentie op 18 april a.s. te Nieuwspoor, Den Haag, zal worden gehouden. Deze belangengroep zal zich dan voor het eerst presenteren, zie **In dit nummer**.

Editorial • Mary Eggermont-Molenaar	1	Als je naar de reacties kijkt van neerlandici en literatoren op het persbericht van 22 februari 2019 waarin de <i>Vrije Universiteit</i> te Amsterdam aankondigde dat er geen studenten meer zullen worden aangenomen in de studierichting <i>Nederlands, Literatuur en Samenleving</i> , dan zouden deze lieden eigenlijk ook wel een belangengroep kunnen formeren, nota bene eentje voor de belangen voor de Nederlanders in Nederland. Nederland is geen kleine taal, maar steun van collega's uit die hoek zou geen kwaad kunnen, voordat Nederlands ook al een kleine taal wordt. Voor een overzicht van de gang van zaken, zie blz. 13. Een taal is gans het volk, las ik ooit ergens en zo verdwijnen er hele volkeren.
Programma CAANS Jaarvergadering 2019	3	
Tanja Collet	3	
News from the Chapters		
Montreal	5	
Ottawa	6	
Vancouver	8	
In dit nummer		
Het gedroomde noorden	9	
Adwin de Kluyster	9	
Broodje Smits aan de Heilige Geestweg	10	
Mary Ann McKenzie-van Gennip	10	
Vertrokken Nederlands	11	
Nicoline van der Sijs	11	
Belangengroep Nederlanders	12	
Eelco Key	12	
Einde van de Bachelor Nederlands aan de VU Persbericht	13	
From the Journals • Basil Kingstone	14	
Membership renewal • Peter Tijssen	17	

**Programma CAANS Jaarvergadering van 1 en 2 juni 2019 te Vancouver
The University of British Columbia, Vancouver, BC**

Coordinator / Organisatrice: Tanja Collet (University of Windsor)

**Saturday, 1 June, 2019 / Samedi, 1 juin 2019
Room / Salle GEOG 229**

9:00 – 9:30: Opening remarks / Ouverture du colloque

9:30 – 10:30: The Dutch colonial past / Le passé colonial des Pays-Bas

- Michiel Horn (York University): *Rudy Kousbroek and the Netherlands East Indies*
- Jason Vasser-Elong (University of Missouri – St. Louis): *Treading the Atlantic*

10:30 – 11:00: Coffee break / Pause-café

11:00 – 12:30: Keynote Speaker / Conférencier invité

- Jacqueline Bel (VU University Amsterdam), *De tolk van Java en de koloniale herinnering*

12:30 – 14:00: Lunch

14:00 – 15:00: War, Revolution and Liberation / Guerre, révolution et libération

- Irwin Oostindie (Simon Fraser University): *Van Kijkduinstraat: Reconciling Memories of Liberation*
- Basil Kingstone (University of Windsor): *Jef Last. A Dutch Author in Stalin's Russia*

15:00 – 15:15: Coffee break / Pause-café

15:15 – 15:45: Memories / Souvenirs

- Mary Eggermont (CAANS, Calgary): *In memoriam, Eva Biesheuvel*

17:30: Conference dinner / Dîner de la conférence

La Brass
4473 W 10th Ave
<http://www.labrass.co/>
(604) 222-1980

Sunday, 2 June, 2019 / Dimanche, 2 juin 2019

Room / Salle GEOG 229

9:00 – 9:30: Coffee / Café

9:30 – 10:00: Dutch Scholarly Works in Translation / La traduction de livres savants néerlandais

- Harry Van Dyke (Redeemer University College): *Current Translation Projects involving Dutch Theologians and Philosophers*

10:00 – 10:15: Coffee / Pause-Café

10:15 – 11:45: Flemish and Dutch Journalists in Times of War and Peace/ Journalistes néerlandais et flamands en temps de guerre et de paix

- Ulrich Tiedau (University College London): *Pieter Geyl as journalist, 1914-1919*
- Tanja Collet (University of Windsor): *Vossenbergh, from Zondereigen to Blenheim and Detroit*
- Krystyna Henke (Brock University): *Key Issues in Post 9/11 Journalism in the Netherlands: A Literature Review*

11:45 – 12:00: Concluding remarks / Clôture du colloque

12:00 – 13:00: Lunch

13:00 – 14:00: Annual meeting of CAANS / Réunion annuelle de l'ACAEN

We are grateful to the *Taalunie en het Letterenfonds* for their generous support.

Chapter News

Montreal door Peter Lowensteyn

Op donderdag 17 januari zagen we cabaretvideo's en op vrijdag 25 januari was er een gezellige Nederlandse maaltijd georganiseerd door **Mieke Verboven** bij **Pieter Sijpkens** thuis.

Op 21 februari gaf **Wim Quartel**, een lezing over het *Verloop van Middelbaar Onderwijs in Nederland, beginnend met het ontstaan van de Latijnse school in 1253 tot het*

einde van de HBS in 1968.

Wim belichtte ondermeer

- de reden waarom scholen werden gesticht,
- hoe scholen wel/niet veranderingen doormaakten, en
- hoe/waarom scholen aan het einde van hun bestaan zijn gekomen.

Verdere belangrijke punten waren:

- de invloed van de Franse bezetting van Nederland,
- het gebrek van wetenschappelijk onderwijs,
- de leerplicht, en
- uiteindelijk de reden van de Mammoet wet.

De lezing was voor iedereen en niet speciaal voor mensen die het Gymnasium of de HBS hadden doorlopen. *Er kwam zelfs een paard in voor!*

Op 3 maart vond een poëziemiddag plaats bij **Mieke Verboven**. Dit jaar was het thema de Tachtigjarige Oorlog. We luisterden naar mooie voordrachten van Geuzenliederen tot gedichten van Vondel.

Er kwam zelfs een paard in voor!

De stemming voor de Leerplichtwet van 1900 was erg spannend: met 50 tegen 49 stemmen nam de Tweede Kamer het wetsvoorstel aan. Opmerkelijk was dat Kamerlid F.D. graaf Schimmelpenninck (1854-1924) van de Vrije-Antirevolutionaire Partij – die van plan was tegen te stemmen – kort ervoor van zijn paard was gevallen en daarom verstek moest laten gaan. Tegelijk lieten de liberalen het doodzieke Kamerlid J.J. van Kerkwijk (1830-1901), die vóór zou stemmen, met een rijtuig naar Den Haag brengen. Dit leverde een extra stem op, zodat de ontwerp-Leerplichtwet werd aangenomen.

Op 21 maart gaf **Pieter Sijkkes** een voordracht over *De archeologische vondsten van de Noord- / Zuidlijn in Amsterdam*.

Metrolijn 52, ook wel bekend als de Noord/Zuidlijn is een nieuwe lijn van de Amsterdamse Metro. De lijn loopt van Amsterdam-Noord (station Noord, vlak bij het Buikslotermeerplein) onder het centrum van Amsterdam door naar station Zuid (tevens treinstation Amsterdam Zuid). De lijn werd op 21 juli 2018 officieel geopend door de Amsterdamse burgemeester Femke Halsema.

Eén van de beroemdste vondsten van de Noord-Zuidlijn: Het tabaksdoosje

De constructie methode voor de Noord/Zuid lijn was fundamenteel verschillend van de eerder gebouwde Oost/West lijn. Die lijn werd in 'dagbouw' gebouwd, dat wil zeggen dat een open sleuf was gegraven om de tunnels en stations er in bouwen. Dit vergde veel afbraak van bestaande gebouwen, sommige van historische betekenis. Dit heeft tot veel weerstand van de bevolking geleid. De Noord/Zuid lijn werd daarom gebouwd zonder bestaande gebouwen af te breken door het gebruik van een tunnel boring machine die 20 tot 30 meter onder het maaiveld te werk ging. Het tracé van de nieuwe tunnel volgt voor een belangrijk gedeelte het bed van de Amstel, de rivier waaraan Amsterdam haar naam heeft ontleend. De Amstel is sinds de twaalfde eeuw als stortplaats gebruikt door de Amsterdammers, waardoor bij het boren van de tunnels en het uitgraven van de stations 750.000 historische objecten zijn gevonden die allemaal nauwkeurig werden gecatalogiseerd. Aan de hand van sommige van die objecten werd een kleurrijke geschiedenis van Amsterdam worden verteld.

Ottawa door Hans Blokpoel

On January 18, 2019, the Ambassador of the Netherlands in Ottawa, the Honourable **Henk van der Zwan**, gave a presentation with the title *Past and Present of Canada-Netherlands relations and their importance*.

This presentation was part of the program of the *Friday Discussion Luncheon Club* and was given at noon at the downtown YMCA, 180 Argyle Avenue, Ottawa K2P 1B7.

Marieke Kalkhove

On Tuesday, January 22, 2019, **Marieke Kalkhove**, lectured about *Colonial Anxiety in India and Indonesia and the birth of het Indische Kind*. Below are a few words by Marieke about her presentation:

This lecture investigates colonial relations in India and Indonesia from a philosophical and literary perspective, demonstrating that the colonial encounter is ruled by what Homi Bhabha calls colonial anxiety. We may recognize this anxiety when the East is repeatedly represented as stereotypically mysterious—its culture seems impenetrable by the European colonizer, who struggles to understand and rule the so-called Other. Louis Couperus' famous novel *De stille kracht* (*The Hidden Force*) thematizes the impenetrability of Javanese culture: the characters are haunted by mysterious and frightening occurrences that seem to sym-

bolize the Indonesian silent resistance to Dutch rule.

Twenty-four years after Couperus' *De stille kracht*, E.M. Forster published *A Passage to India*: a novel that similarly represents the East as unknowable. In fact, for the anti-imperial Forster, the British inability to "understand" India was evidence that India should be independent. Forster, however, writes from a different colonial reality than Couperus did: while the British enforced segregation between the Anglo-Indians and local population, the Dutch encouraged Dutch men to marry Indonesian women in order to encourage settlement in the colony. Hence, we see the literal birth of an in-between group—*het Indische kind* (the *Indische* child—there is no equivalent for *Indisch* in English).

As a result, the face of anxiety takes a different form in these two regions: we have the British desperately trying to maintain the divide between the colonizer and colonized, and the Dutch trying to make sense of colonial power when the gap of self and Other is closed by a subgroup of *Indos*.

Dr. Marieke Kalkhove is originally from the Netherlands, but has lived in Canada for twenty years. She has a PhD in English Language and Literature from Queen's University, a Master of Arts degree from Carleton University, and a Bachelor of Arts (Honours) degree from the University of Winnipeg. She has more than ten years of teaching experience, has taught at the University of Ottawa, Carleton University, and Algonquin College, and currently works at the Medical Council of Canada. Besides her academic interests, Marieke loves practicing traditional Ashtanga yoga. She has also traveled extensively through Europe, the Middle East, Australia, and Asia.

Hans Blokpoel

Op maandag, 25 februari gaf **Hans Blokpoel** een lezing over *Vogelen in onze moerstaal: hoe vogels het Nederlands hebben verrijkt*.

His presentation was, necessarily, in Dutch.

The Netherlands have always had a rich and diverse avifauna due to the presence of many habitats and a moderate climate. During the time that 'het Nederlands' slowly developed from a number of dialects, a large proportion of the population lived in rural areas and people were in frequent contact with birds. So it is not surprising that birds feature abundantly in the Dutch language.

Birds have enriched the language via unique bird names, poetry, songs, fables and stories, and sayings and proverbs. Hans's presentation dealt with proverbs ("the salt of the language") and sayings.

Different bird species were given unique names, some of which were strong monosyllabic words while others were more descriptive, evocative and polysyllabic.

Birds served as food, entertainment, inspiration, objects of study, and as metaphors and symbols. The general characteristics of birds (wings, feathers, beaks, etc) and their behaviours (flying, reproduction through eggs, singing/vocalizing, etc), as well as species-specific peculiarities are featured in numerous proverbs and sayings.

To provide some visuals Hans brought some books on the art of bird illustration and a number of antique bird prints that were passed around.

Dr. Hans Blokpoel studied biology at Leiden University. After his military service with the RNethAF, he and his wife emigrated to Canada in 1967. Following his retirement from a 30-year career with the Canadian Wildlife Service, Hans first worked as a consultant, later became a maker of 'sculptural assemblages' and most recently became a bird photographer (www.flickr.com/photos/hans_blokpoel). He is fond of the Dutch language and is sometimes saddened by the overwhelming impact of English on his native tongue.

Bert Waslander

Op dinsdag, 26 maart gaf **Bert Waslander**, econoom, een lezing getiteld *Pensioenen: Hoe hebben Nederland en Canada hun pensioenstelsels beheerd toen dat moeilijk werd in de 21e eeuw?*

Waslander vergeleek de werkpensioenen van Canada en Nederland: de opbouw van beide stelsels, en de verschillende aanpak toen de pensioenfondsen onder druk kwamen te staan. Waslander richtte zich op de werknemerspensioenen, de pensioenen waarvoor men samen met de werkgever spaart. Met de toenemende levensverwachting en lagere rendementen is het moeilijk voor pensioenfondsen om hun beloften na te komen: er is gewoon niet genoeg geld in die potten. Wat doet men dan? We laten zien dat Nederland en Canada verschillende wegen kozen, die leidden tot verschillende resultaten. Tot besluit kunnen we wellicht van gedachten wisselen over wat een goed pensioen is en of men mensen moet dwingen om voor hun pensioen te sparen.

Bert Waslander kwam na zijn studie economie met zijn vrouw Odile naar Canada en werkte 25 jaar bij de Canadese overheid. Hij is geen actuaaris of pensioenspecialist, maar zijn werk ging vaak over programma's en financiën van de overheid. Hij onderzocht o.a. belastingsteun voor pensioensparen en toezicht op financiële instellingen. Later, als consulent, deed hij een evaluatie van Canada's Old Age Security (OAS) programma.

Nu met pensioen, leest en becommentarieert Bert geregeld research papers van het Centre for the Study of Living Standards. Het idee van een vergelijkende studie van pensioenen kwam op toen hij hoorde over het niet-indexeren van Nederlandse pensioenen en de verhoging van de AOW leeftijd, terwijl in Canada de werknemers van Sears een deel van hun pensioen verloren.

Vancouver door Annette Dorrepaal

Op donderdag 17 januari 2018 vertoonden wij de documentaire getiteld *De Allereerste Koning* ingeleid door **Annette Dorrepaal**.

200 jaar koninkrijk: in 2013 werd gevierd dat, na de bezetting door de Fransen, Nederland in november 1813 onafhankelijkheid verkreeg en een *eenheidsstaat* werd. Daarnaast kregen de Nederlanden een monarch als soeverein vorst, Willem I der Nederlanden, die in 1815 koning van het *Koninkrijk der Nederlanden* werd.

Maar onze *eerste* koning was een fransman!! Lodewijk Napoleon, Louis Napoléon, een broer van keizer Napoleon Bonaparte. Wie was die koning eigenlijk en wat heeft hij voor Nederland betekend? Hij is altijd in de doofpot gestopt (door de Oranjes?) maar misschien heeft hij toch meer voor Nederland gedaan dan wij eigenlijk weten of willen toegeven?

Lodewijk Napoleon

Op donderdag 21 maart 2019 sprak ons medelid **Erik van der Ven** over *3 maart 1945, een familietragedie*:

Engeland wilde de V2 raketten die dagelijks vanaf het Haagse Bos naar Londen werden afgeschoten vernietigen. Maar per vergissing kwam dit bombardement terecht op de woonwijk Bezuidenhout, met alle tragische gevolgen van dien.

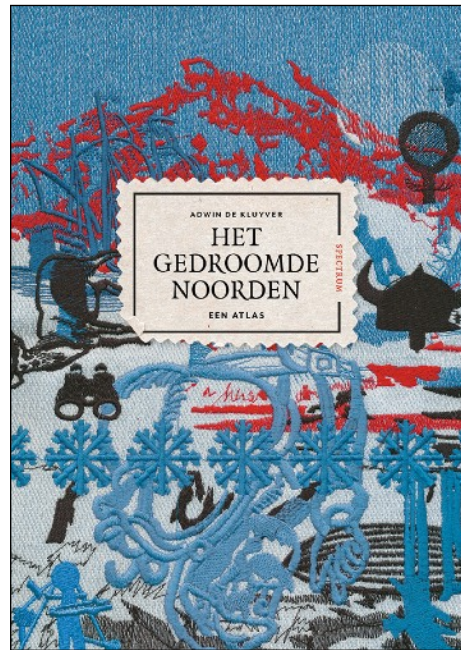
In dit nummer

Fragment uit *Het gedroomde Noorden* – een atlas (Spectrum: Amsterdam 2019)
Door Adwin de Kluyster,

De schilder

„Ijsbergen! Ijsbergen!”, klonk het bij zonsopgang vanaf het bovendek. De schilder lag zeeziek in zijn kooi. Toch kon hij de roep niet weerstaan. Hier was hij immers voor gekomen. Hij hees zich uit zijn bed en klom naar boven.

Er waren twee ijsbergen te zien, een kleine en een grote. De zee leek een woestijn van grijze mist, met in het midden de kleine ijsberg als een Arabische tent. De grote ijsberg stak als een moskee met een marmeren koepel boven de nevel uit. De top glansde groen in het eerste zonlicht. Het was een fata morgana uit een magische vertelling uit een ver en mysterieus land, dacht de schilder. Hij huiverde bij de aanblik. Dit beeld, deze scène, dit was pure schoonheid en tegelijkertijd ook angst-aanjagend. Deze ijsbergen waren ongrijpbare krachten. Geboetseerd door goddelijke vingers waren ze zonder enige kennis van dieptes, getijden of kaarten de zee op geduwd. Terwijl het schip de grote ijsberg voorzichtig naderde, tuurde de schilder en zweeg. Het leek wel of de berg terugkeek. Hij pakte zijn tekenmaterialen en begon te schetsen. De zeeziekte was verdwenen ...

Frederic Edwin Church (1826-1900) werd geboren in een welgestelde familie in Hartford, Connecticut, en groeide tijdens zijn leven uit tot een van de bekendste en meest succesvolle Amerikaanse schilders van de negentiende eeuw.

Aangestoken door de poolmanie die de expeditieverslagen van Elisha Kent Kane in de jaren vijftig van de negentiende eeuw bij het Amerikaanse publiek hadden ontketend, reisde Frederic Church samen met zijn vriend, dominee en bewonderaar Louis M. Noble in 1859 af naar de kust van Newfoundland en Labrador om daar ijsbergen te bestuderen. Church zou de eerste schilder van naam zijn die deze imponerende natuurverschijnselen persoonlijk zou aanschouwen en vastleggen op doek.

Het schilderij dat hij naar aanleiding van zijn reis maakte, werd aanvankelijk gemengd ontvangen maar uiteindelijk voor 10.000 dollar - een astronomisch hoog bedrag in die tijd - verkocht aan de Engelsman Edward William Watkin, waarna het ruim een eeuw uit beeld verdween. In 1979 werd het verloren gewaande schilderij opgespoord en voor 2,5 miljoen dollar geveild, de hoogste prijs die tot dan toe ooit voor een schilderij in Amerika was betaald. Het werk van Church is tegenwoordig het pronkstuk van het Dallas Museum of Art.

Adwin de Kluiver, historicus, ooit cultuurredacteur van de *Leeuwarder Courant* en journalist voor het *Algemeen Dagblad*, specialiseerde zich aan de Rijksuniversiteit van Groningen in de cultuurgeschiedenis van poolreizen en heldendom.

Broodje Smits and Heilige Geeststraat Door Mary Ann McKenzie-van Gennip

As I sat in the late afternoon sun this past October of 2018, imbibing with my cousins at Café De Gaper, Wilhelminaplein, Eindhoven, Noord-Brabant, I was taken back to my childhood, when my mother took us for walks around that very square, a new baby sister in the pram which we loved to take turns pushing. Today, the square's parameters are still the same, but its insides, some sixty five years later, are totally transformed. The decibel levels rose noticeably as the happy pre-soccer crowd began to let down its hair. Hardly rowdy, but nicely boisterous, the

fans stood grouped around high circular tables, men and women in business suits or relaxed attire. Seated at tables extending onto the sidewalk they shamelessly exhibited an enviable Burgundian spirit and relished being tightly squeezed shoulder to shoulder, Dutch style.

On my hasty mini tour of Eindhoven we'd stopped at the Sint-Catharinakerk where, in front of the stone steps leading to the great church doors, I'd hovered over the glass topped excavated remains (opgravingen) of Plague victims, placed under the ground. The skeletons were perfectly preserved for prosperity. Gazing ahead, I took in a view of the lovely lead-in to Stratumseind, where my patriarchal heritage began. Back at De Gaper it was undoubtedly "het bruine bier" that created a sudden warmth as memories came flooding in: kroketten, spiegeleitjes, uitsmijters, roomijsjes, "eieren hoalen bij de boer" ... or "erpels hoalen op de mert" ... or "effe op de fiets naar tante Jo." With just a few days remaining before my flight back to Toronto, I wanted to drink this all in, linger longer. As the waiter brought yet more zoutjes and placed a fresh glass of beer in front of me, my eyes drifted lazily across the street.

The building was bathed a golden yellow and the black on white sign spoke to me: Broodje Smits, it said. Just to the left of it, the street sign, Heilige Geeststraat, seemed oddly juxtaposed. Almost tempted to cross myself, I was clearly transported to holier days, when the square did not resonate this way with soccer fans. Rather I saw myself as a seven year old walking home from school at lunchtime and making sure to pass by the lady with the 'Dutch Door' (two levels), selling her "bidprentjes en medailles" and all manner of religious articles. I recalled the May "processies" of little children, little brides in white dresses scattering rose petals from tiny woven baskets, as the statue of the Virgin Mary was held aloft in reverence. Yes, then too, there were the cafes. Always were. Many an aunt and uncle would have frequented them after singing an elaborate Latin morning Mass, part of their daily ritual.

Broodje Smits, today, is the place to go for a good lunch, they say, pre soccer or pre anything. But I feel relationships have been somewhat altered and Heilige Geest may not have the same meaning for many as it did then, in nineteen fifty-four.

Mary Ann McKenzie (Mieke van Gennip) is a musician and writer and is proud of her Dutch heritage. She fondly remembers cycling along the Gennepeweg to the Gennep Molen, made famous by Vincent Van Gogh in his oil on canvas, *Wheels of the Watermill at Gennep*, a rustic site in the environs of Eindhoven. She lives in Stouffville, Ontario and is constantly drawn to the country of her birth.

Vertrokken Nederlands **Door Nicoline van der Sijs**

Hoe gaan Nederlandse en Vlaamse emigranten in den vreemde om met de Nederlandse taal en cultuur? Deze vraag staat centraal in het onderzoeksproject *Vertrokken Nederlands*, dat wordt uitgevoerd door taalonderzoekers van het Amsterdamse Meertens Instituut in samenwerking met de Nederlandse Taalunie. Eerder werd in de CAANS Newsletter van december 2018 al aandacht besteed aan dit onderzoek met de link naar de eerste twee enquêtes over taalgebruik, culturele gewoontes en behoefte aan ondersteuning. Inmiddels zijn deze twee enquêtes gesloten en worden de resultaten geanalyseerd.

Voor de geïnteresseerden zijn er nu twee nieuwe vragenlijsten opengesteld die betrekking hebben op kennis van Nederlandse uitdrukkingen en woordenschat. De uitdrukkingentest duurt ongeveer 20 minuten en is hier te vinden: https://radboudletteren.eu.-qualtrics.com/jfe/form/SV_eyYQlpZY8Bpko05. De woordenschattest duurt ongeveer 10 minuten en is hier te vinden: <https://www.meertens.knaw.nl/surveys/index.php/469272/lang-nl>. Na afloop van de uitdrukkingentest bestaat bovendien de mogelijkheid om een kort testje van maximaal 5 minuten te doen waarin bestaande Nederlandse woorden van niet-bestaande Nederlandse woorden moeten worden onderscheiden.

Iedereen is van harte uitgenodigd de vragenlijsten in te vullen en door te sturen. Vragen kunnen worden gestuurd naar projectleider Nicoline van der Sijs: post@nicolinevdsijs.nl.

Persbericht 28-03-2019

Belangengroep strijdt voor rechten Nederlanders buiten Nederland

**STICHTING
NEDERLAND
ERS BUITEN
NEDERLAND**

NEW YORK - Het gaat om ongeveer één miljoen Nederlanders: emigranten, expats en studenten in het buitenland. Ze zijn de onzichtbare ambassadeurs van Nederland, die zich geregeld tweederangs burger voelen. "Dagelijks ondervinden wij allerlei problemen die Nederlanders binnen Nederland niet ervaren."

Elf Nederlanders, woonachtig op vier continenten en lid van negen verschillende politieke partijen, hebben daarom Stichting Nederlanders Buiten Nederland (SNBN) opgericht. Donderdag 18 april om 10.00 u presenteren zij zich in Nieuwspoor. Hier zullen onder andere ook politici bij aanwezig zijn.

"Wij ervaren dagelijks problemen die Nederlanders binnen Nederland niet ervaren", zegt SNBN-voorzitter Eelco Keij. "Problemen met stembiljetten, exorbitant hoge kosten voor paspoortverlenging wegens een gebrek aan consulaire posten, het onvrijwillig kwijtraken van Nederlanderschap en obstakels bij het krijgen van de AOW." De SNBN is onafhankelijk, politiek-neutraal en zet zich in voor de belangen van de Nederlanders buiten Nederland in de breedste zin van het woord. "In landen als België, Zwitserland, Denemarken en Frankrijk zijn zulke belangenorganisaties heel gewoon."

SNBN kiest voor het vervullen van haar missie de combinatie van onafhankelijkheid met politieke bereikbaarheid. Negen van de elf bestuursleden hebben een partijlidmaatschap van de VVD, CDA, D66, GL, SP, PvdA, CU, 50Plus en FvD. Geen enkele politieke partij heeft zeggenschap over de bestuurssamenstelling of de activiteiten van de SNBN. Alle bestuursleden vervullen hun taken op vrijwillige basis. Inkomsten voor activiteiten van de stichting zullen door middel van fondsenwerving worden gegenereerd.

Datum: DONDERDAG 18 APRIL 2019
Locatie: Van der Poelzaal I + II, Nieuwspoor, Lange Poten 10, Den Haag
Tijdstip: 10.00 - 10.30 uur
Uitgenodigd: Pers, politici, ambtenaren, geïnteresseerden
 (meerdere woordvoerders ovb reads toegezegd)

Bestuur

Eelco Keij, voorzitter
 Bas Dubbeidam, vice-voorzitter
 Twan Laan, secretaris
 Onno Heerma van Voss, penningmeester
 Carole Overmaat
 Bernard Naron
 Stefan van Dijk
 Simon Lobach
 Jan Joosten
 Hent de Vries
 Catharina Rinzema

Verenigde Staten
 Verenigde Staten
 Zwitserland
 Ecuador
 Australië
 België
 Kosovo
 Zwitserland
 Verenigde Staten
 Verenigde Staten
 België

Woordvoering en contact: Eelco Keij, info@sbn.nl, +1 646 706 3032
www.nederlandersbuitennederland.nl, twitter.com/NLersBuitenNI

Einde van de Bachelor Nederlands aan de VU - persbericht

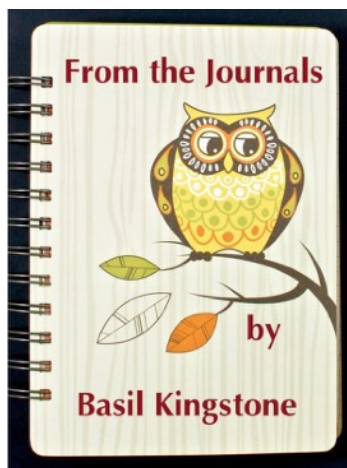
Op 22 februari 2019 maakte de Vrije Universiteit in Amsterdam bekend dat er geen nieuwe studenten zouden worden opgenomen bij de zelfstandige studierichting *Nederlands, Literatuur en samenleving*, met andere woorden: de bachelor *Nederlands* werd stopgezet. Dit was opleiding, die kort daarvoor, in december 2018, nog het 100-jarig bestaan had gevierd met een drukbezocht symposium en een bachelor die in datzelfde jaar nog als beste opleiding in de categorie literatuurwetenschap gekozen werd. Het mocht niet baten. Het aantal studenten Nederlands was te laag, het rendement van de studie was onvoldoende, zo redeneerden zowel het faculteitsbestuur als het College van Bestuur. Dit besluit werd gevolgd door een stroom van kritische reacties in de pers die tot op de dag van vandaag voortduurt.

Een woordvoerder van de universiteit noemde de opleiding bij **De Taalstaat**, het radio-programma op zaterdagochtend 23 februari 'verliesgevend', waar hoogleraar Taalkunde Marc van Oostendorp op 26 februari schamper op reageerde in een kritisch artikel in *Neerlandistiek.nl* onder de titel 'Hoe erg is het opheffen van de opleiding Nederlands op de VU?' Zijn antwoord luidde: 'Dat de opleiding Nederlands op de VU wordt opgeheven, is onvoorstelbaar erg'.

Ook het 8 uur-journaal ging op de kwestie in, en alle landelijke dagbladen en verschillende radioprogramma's volgden met reportages over de VU, de rol van het Nederlands aan de Nederlandse universiteiten, de schadelijke gevolgen van het zogenoemde rendementsdenken en de steeds dominanter wordende rol van het Engels in het hoger onderwijs. Ook schrijvers vroegen om de aandacht. Ilya Pfeijffer schreef in *NRC Handelsblad* een gedicht over de VU 'Sonnet in een verkochte taal'. Nelleke Noordervliet en René Appel publiceerden een opiniestuk in *de Volkskrant* van 19 maart, dat door verschillende schrijvers ondertekend was: 'Oprukkend Engels maakt van Nederlands een B-taal', waarna een pleidooi volgde voor meer les in het Nederlands. 'Wie kan en zal bij een voortgaande invasie van het Engels over enkele decennia nog Multatuli, Hella Haasse, Remco Campert of Arnon Grunberg lezen? Door het toenemend gebruik van het Engels zal de stem van de Nederlandse literatuur in al haar nuances langzaam zachter klinken en tenslotte stilvallen. Wat verdwijnt, keert niet meer terug', aldus Appel en Noordervliet.

Op 29 maart verscheen er opnieuw in *de Volkskrant* een door 186 hoogleraren en 'prominenten' uit de samenleving ondertekende oproep aan de Tweede Kamer: 'Kamerleden, de toekomst van het Nederlands ligt in uw handen.' Zij menen dat de Nederlandse universiteiten door de politiek tot de orde moeten worden geroepen. Hoe alles zich verder zal ontwikkelen is nog niet duidelijk.

Intussen wordt er aan de VU druk nagedacht over de vorm waarin literatuur toch nog een plaats kan krijgen in het onderwijs. Er is nog een Master Nederlandse letterkunde en er is ook nog een populaire minor *Aan de slag met literatuur* met onderdelen als Meesterwerken en Creatief schrijven, die door studenten uit alle studierichtingen gevolgd worden. Ook wordt er nagedacht over een nieuwe minor over literatuur, kunst en geschiedenis.

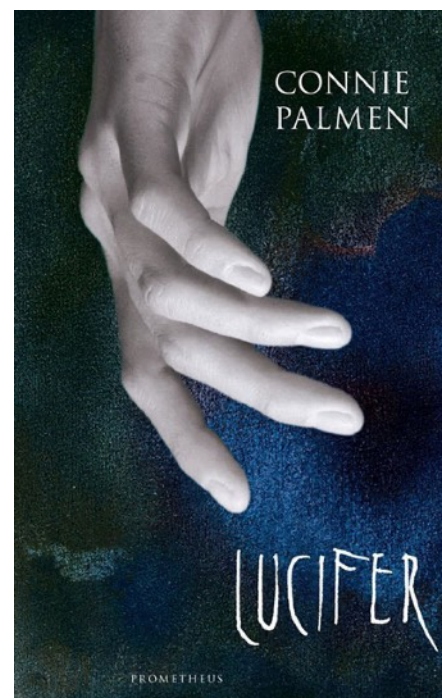

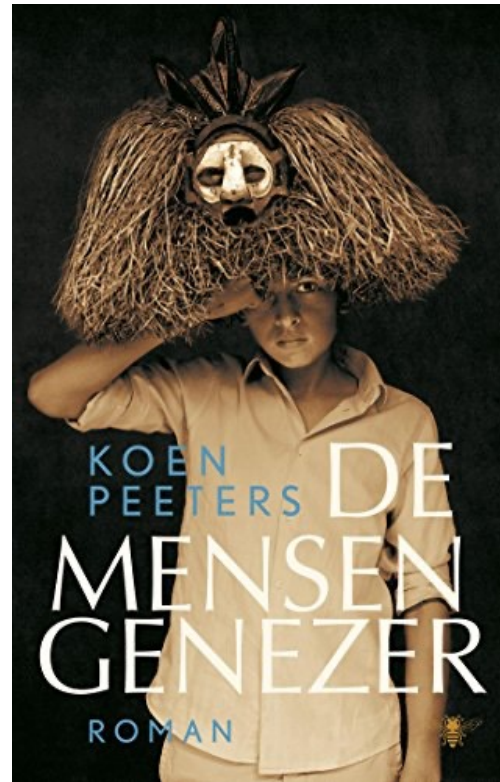
Aadas: Their fall 2018 newsletter reminds us that this year marks the 400th anniversary of the Synod of Dordt, the body that defined the Reformed faith for the Netherlands and that gave us the Statenbijbel. This was not the first Bible translation in Dutch, but it was the first which set out to create a language readable by speakers of all Dutch dialects. Consequently it has remained treasured wherever the Dutch have gone. Herm de Vries asks a number of questions of his readers to establish the role of the Statenbijbel among Dutch settlers in North America to this day.

Comments on this potential research field are invited at hermdevries@calvin.edu. Incidentally, their conference, to be held at Calvin College in Grand Rapids, MI on June 13 to 15 is on the theme of Dutch-American settlement and education.

Septentrion vol. 47 no. 4 features the author **Connie Palmen**. One can argue that she has but one constant theme, the difference between the image others have of one and one's real self, but of course novels have multiple themes. To take just two examples, *Lucifer* – think of Vondel – is also about hubris and its punishment, while *Jij zegt het* (in French *Ton histoire, mon histoire*) is about a battle between a desire for love and a desire for death.

Four novels by Connie Palmen have been translated into French, but none by Koen Peeters. *Septentrion* here makes an attempt to remedy this by publishing a long extract in French from his *De mensengenezzer*, in which a farmer's son from the Westhoek joins a religious order and goes to the Congo, nearly dying of fever, but leaves the order and goes home having discovered his own non-Christian explanation of the world.

Two articles present two very different artists. *Ludwig Vandavelde* carves religious figures out of wood, a medieval craft. *Melanie Bonajo* creates videos of women living together in an alternative feminist ecologically-minded lifestyle. Which somewhat describes the life of the beguines in the Middle Ages (zie: <https://www.youtube.com/watch?v=ILxOY06-CFo>).

There is an article about hardship – namely, if the United Kingdom leaves the European Union without an agreement (a hard Brexit), it will be especially hard on the economies of the Low Countries – and there are two about death.

One is on the increasingly frequent choice of cremation in Flanders. The other is about the explosive influx of tourists to the battlefields of World War I as soon as the fighting ended, especially to see the burial place of their loved ones – where they could be found. Monuments like the Menin Gate at Ypres are dedicated to those who were not found). Armed with Michelin guides to the battlefields, they stayed at first in simple accommodations beside cities in ruins.

Septentrion: Issue 1 of 2019 brings us good news and bad news. The good news is the progress being made by cities in the Netherlands, and now also in Belgium and France, in reclaiming city centres for bicycles - it shows a picture of a sports stadium with thousands of bikes parked outside. The bad news is climate change and its worsening effects, as captured by the photographers Kadir van Lohuizen and Yuri Kozyrev, who are what Edward Burtynsky is over here.

They would perhaps approve of the art of Jan Henderikse, who - ever since the 1950s and the NUL movement - recycles: he picks up things thrown away in the street and promotes them into assemblages, into works of art.

Charlotte van den Broeck

The issue is also, as the editor says, entirely in colour. In particular the pages 9 to 21 are rose beige instead of white, and carry statements by French-speaking writers about their favourite Flemish-language works.

Caroline Lamarche chooses David van Reybrouck's *Zink*, a portrait of an industrial town (zie ook: <https://www.youtube.com/watch?v=Rpr8TXpbE9Q>).

Caroline de Mulder chooses Tom Lanoye's *Sprakeloos* in which he evokes his mother's wonderful use of language before she was stricken by aphasia.

In addition we are introduced to, and offered translated extracts of, poems by two other authors. Stefan Hertmans recreates the south of France and the life there of Cézanne, Nijinsky and others, as if in a moment outside time.

Charlotte van den Broeck, a recent and spectacular discovery, describes her young life, including, and memorably, physical love.

**Canadian Association for the Advancement of Netherlandic Studies
2019 MEMBERSHIP**

Please note that membership is from January 1 to December 31

Membership of CAANS is twenty-five dollars (twenty dollars for those who are also member of the local chapter) for which Official Tax Receipts for a tax credit (about 35-50%, depending on province) will be remitted. Local chapters will not remit Official Tax Receipts. CAANS-National is a charitable educational organization and welcomes additional donations.

Membership fees or donations are preferably transmitted via the secure <https://www.canadahelps.org/en/charities/canadian-association-for-the-advancement-of-netherlandic-stu/> website since this can be done via credit card, debit card or PayPal and therefore allows national and international payments without necessitating an account in different countries, and an instantaneous remittance of the tax receipt. To do this, enter this website and click on **Donate Now**. After filling out the forms, reviewing and clicking on **Complete Donation**, click on **Receipt 1** (in red) to download your Official Tax Receipt. You will also receive an instant email with your Tax Receipt.

Please contact our treasurer for step-by-step instructions if needed (peter.tijssen@iaf.inrs.ca) with "CAANS payment instructions" in the subject line.

For those not feeling at ease paying via the internet, cheques can always be sent to our treasurer.

Address: Mr. Peter Tijssen, Treasurer of CAANS,
76 Winston Circle, Pointe-Claire, QC H9S 4X6

Inter-access-transit 01201 ; account 0246721
National Bank of Canada, 2800, boulevard St-Charles, Kirkland, QC H9H 3B6

Our Newsletter and our Journal (CJNS/RCEN) are distributed by email, so please be sure to give your email address below. We will not share this email address with anyone!

Send an email to peter.tijssen@iaf.inrs.ca when you remit your fees or a donation with:

1. your name
2. mailing address
3. home and any other phone numbers
4. email address
5. your profession (If academic, please specify discipline)

**Association canadienne pour l'avancement des études néerlandaises
ADHÉSION 2019**

Veillez noter: on devient membre pour une année civile.

La cotisation à l'ACAEN est de vingt-cinq dollars (vingt dollars pour des membres d'une section locale). Cette somme est un don charitable aux fins d'impôt et les donateurs recevront un reçu aux fins d'impôt (crédit d'impôt de 35-50% selon les provinces). ACAEN-National est une organisation éducative charitable et encourage des dons supplémentaires.

Les frais d'adhésion ou des dons sont transmises de préférence via le site sécuritaire <https://www.canadahelps.org/fr/organismesdebienfaisance/canadian-association-for-the-advancement-of-netherlandic-stu/> car cela peut être fait par carte de crédit, carte de débit, Interac ou PayPal et permet donc des paiements nationaux et internationaux sans nécessiter un compte dans les différents pays, et une remise instantanée du reçu d'impôt. Pour ce faire, entrez dans le site, et cliquez sur « **Faites un don** ». Après avoir rempli les formulaires et une vérification et en cliquant sur le « **don complet** », cliquez sur **reçu 1** (en rouge) pour télécharger votre reçu d'impôt officiel. Vous recevrez également un courriel instantané avec votre reçu d'impôt.

S'il vous plaît contacter notre trésorier pour les instructions étape-par-étape si nécessaire (peter.tijssen@iaf.inrs.ca) avec des «instructions de paiement d'ACAEN » dans la ligne objet.

Pour ceux qui ne se sentent pas à l'aise de payer via internet, des chèques peuvent toujours être envoyés à notre trésorier.

M. Peter Tijssen , Trésorier de l'ACAEN,
76 cercle Winston , Pointe-Claire , QC H9S 4X6

Inter-access-transit 01201 ; account 0246721 ;
National Bank of Canada, 2800, boulevard St-Charles, Kirkland , QC H9H 3B6

Nous distribuons notre Bulletin et notre Journal (CJNS/RCEN) par email (courriel). Vous voudrez donc bien donner votre adresse email ci-dessous. Nous ne la donnerons à personne!

Lorsque vous payez, envoyez un courriel à peter.tijssen@iaf.inrs.ca avec :

1. Nom
2. Adresse pour correspondance
3. Téléphone: (travail), (domicile)
4. Courriel (email)
5. Profession (Les universitaires voudront bien préciser leur discipline)

OFFICERS/ MEMBRES DU BUREAU

President

Tanja Collet
Languages, Literatures and Cultures
University of Windsor
Windsor, ON N9B 3P4
tcollt@uwindsor.ca

Vice-President

Annette Dorrepaal
601 - 1251 Cardero Street
Vancouver, BC V6G 2H9
adorrepaal@gmail.com

Past President

Michiel Horn, Professor Emeritus of History and University Historian
York University, Glendon Campus
Toronto, ON M4N 3M6
schuhhorn@sympatico.ca

Secretary-Treasurer

Peter Tijssen, 76 Winston Circle
Pointe-Claire, QC H9S 4X6
peter.Tijssen@iaf.inrs.ca

CJNS/RCEN Editor

Inge Genee
Dept. of Modern Languages
University of Lethbridge
Lethbridge, AB T1K 3M4
cjns-editor@caans-acaen.ca

CJNS/RCEN Editor Emeritus

Basil D. Kingstone
Department of French
University of Windsor
Windsor, ON N9B 3P4
bkingst@uwindsor.ca

Visiting Speakers Convenor/ Newsletter Editor

Mary Eggermont-Molenaar
1416 - 29 St. NW
Calgary, AB T2N 2V1
memo45@shaw.ca

Associate Newsletter Editors

Paul de Laat - Communications
Peter Lowensteyn - Layout

Webmaster

Peter Lowensteyn
webmaster@caans-acaen.ca
(Site: <http://www.caans-acaen.ca>)

Members at Large

J.I. (Hans) Bakker
Dept of Soc. and Anthro. MacKinnon 6
University of Guelph
50 Stone Road East
Guelph, Ontario Canada N1G 2W1
hbakker@uoguelph.ca

Gerrit Gerrits
Dept. of History and Classics
Acadia University
Wolfville, NS B4P 2R6
gerrit.gerrits@acadiau.ca

Paul de Laat
705-66 Bay Street West
Hamilton, ON, L8P 4Z6
pgdelaat@gmail.com

Martien de Leeuw
School of Industrial Design
Carleton University
martiendeleeuw@gmail.com

Willemina Seywerd
265 Scarborough Crescent
Scarborough, ON M1M 2J7
wseywerd@gmail.com

Chapter Secretaries & Contacts

Calgary - Mary Eggermont:

memo45@shaw.ca

Montreal - Peter Lowensteyn:

peter@lowensteyn.com

Ottawa - Hans Blokpoel:

hblokpoel@magma.ca

Toronto - Marianne Verheyen:

mverheyen@sympatico.ca

Vancouver - Annette Dorrepaal:

adorrepaal@gmail.com

CAANS/ACAEN Archives 1971-2013

Kings University

Gerry Segger Heritage Collection

Dr. William Van Arragon

1.780.465.3500. Ext. 8074

Bonita Bjornson, archiviste

1.780.465.8 04.

9125-50 Street

Edmonton, AB., T6B 2H3

The CAANS Newsletter appears three times a year, in April, August and December. It is a publication of the *Canadian Association for the Advancement of Netherlandic Studies* and free to all the Association's members.

Le Bulletin de l'ACAEN paraît trois fois par an (avril, août, décembre). C'est une publication de *l'Association canadienne pour l'avancement des études néerlandaises*, dont les membres le reçoivent gratuitement.

Items for the Newsletter should be sent to Mary E.M (memo45@shaw.ca) preferably as an attachment to an email, in WordPerfect or Word.

Pour publier dans le Bulletin, prière d'envoyer votre texte à Mary E.M (memo45@shaw.ca) sous forme d'attachement à un courriel en WordPerfect ou Word. Merci!

Notice from our Treasurer, Peter Tijssen:

A few of you have not yet paid for this year. The good news is that from now on membership fee is \$25.00 for everyone.

If you are not sure if you have contributed this year, I encourage you to send a short email to peter.Tijssen@iaf.inrs.ca.

Please note that some memberships for CAANS (National) are collected through your local chapter. If in doubt, ask the treasurer of your local chapter if this is the case.